

1 Korinthe 14: 26-40

De vertalers van de HSV bijbel hebben boven dit gedeelte geschreven 'orde in de gemeente en eredienst'. Eerlijk gezegd heb ik wat moeite met deze titel. En dat mag ook, want de hoofdstuktitels zijn er door de vertalers boven gezet. Die staan er niet in de oorspronkelijke brief die Paulus schreef.

In de eerste plaats suggereert het woordje 'eredienst' dat het hier om kerkdiensten gaat. In het denken van christenen van vandaag is de eredienst de kerkdienst op zondagmorgen, zeg maar alles dat er gebeurt tussen 'votum en groet' en de 'zegen'. In sommige kerken mogen bepaalde liederen wel na de zegen gezongen maar niet in de eredienst.

In de loop van de kerkgeschiedenis is de eredienst iets plechtigs, iets ceremonieels geworden. En daarbinnen mag nauwelijks van de vaste gang van zaken afgeweken worden. Maar in de eerste christelijke gemeenten zoals o.a. in Korinthe ging het duidelijk anders toe. De samenkomsten waren veel informeler en interactiever. Paulus heeft het niet over kerkdiensten of erediensten, hij zegt simpelweg 'telkens wanneer jullie samenkomen'. En deze samenkomsten lijken meer op een bijbelgespreksgroep dan op een zondagse kerkdienst zoals wij die kennen.

Een tweede reden waarom ik niet zo goed met het opschrift uit de voeten kan is dat er gesproken wordt over 'orde'. Ik heb in kerkelijke discussies over veranderingen in de kerkdienst al vaak horen zeggen dat God een God van orde is. Maar dat zegt Paulus niet. Hij zegt dat God geen God van wanorde is, maar van vrede (vs.33). Het tegenovergestelde van wanorde is niet orde maar vrede volgens Paulus. In de omgeving van mensen die orde op prijs stellen wordt het allemaal heel steriel, het gemeentelven wordt opgesloten in een keurslijf. Waar orde heerst bevriest, verstart het leven. Maar waar vrede komt ontplooit het leven zich harmonisch. God is een God van vrede, die niet van een chaotische janboel houdt, maar ook niet van een kille, ijzige orde, waar spontaniteit aan regeltjes wordt opgeofferd.

Een janboel, dat was het nu net in Korinthe wel. En daar wil Paulus nu het een en ander over zeggen. Als de Korintiërs samenkomen hebben verschillende gemeenteleden hun inbreng. En dat is prima. Het is echt niet zo dat Paulus voorstander is van een 'one-man-show', alsof alle gaven die aan de gemeente gegeven zijn samenkomen bij een predikant of voorganger. In de gemeenten mag absoluut inbreng zijn van allerlei mensen. Daar is Paulus niet op tegen en dat is ook niet het punt dat hij wil maken. Prima, als ieder een aandeel heeft, maar dan niet allemaal tegelijk. Blijkbaar werd er in Korinthe door elkaar gepraat of zelfs geschreeuwd zodat het onmogelijk werd om alles mee te krijgen wat er gezegd werd. Paulus is geen tegenstander van tongentaal, maar dan moet het wel vertaald worden. Anders kan degene die in tongen spreekt het beter in zichzelf doen. Ook het profeteren moet één voor één gebeuren, zodat allen stichting ontvangen. Dat is Paulus' criterium als hij over de gemeentelijke samenkomsten spreekt. De

woorden die gesproken worden moeten voor iedereen te verstaan en tot opbouw zijn. Het moet niet gaan om de stichting of de eer van degene die profeteert, maar om de stichting van de hele gemeente.

In vs. 33 zegt Paulus dat de geesten van de profeten onderworpen zijn aan de profeten. Dat wil zeggen dat iemand die het woord tot de gemeente spreekt, hetzij in tongentaal of in een profetie, daar zelf de controle over heeft. Het is niet zo dat als iemand zich door de Geest gedreven voelt om iets te delen in de gemeente, hij of zij niet meer de controle over zichzelf heeft. Ik hoor dat wel eens zeggen hier en daar. Als de Geest gaat spreken, dan is dat niet tegen te houden. Dat is helemaal niet waar. In heidense religies komt het wel voor dat mensen in een extatische trance raken en dan geen controle meer hebben over wat er gezegd wordt. Ook bij bezetenen zien we dergelijke verschijnselen. Een boze geest bedient zich dan van de mond van de bezetene. Maar in de gemeente hoort een profeet zijn spreken onder controle te houden. Zij kunnen zelf bepalen of en wanneer zij een profetie uitspreken. Het is daarom ook heel legitiem als iemand meent iets te moeten delen met de gemeente dat hij daarvoor eerst toestemming aan de oudsten vraagt. Omdat ons profeteren onvolkomen is, er zit altijd een menselijke kant aan, is het van belang dat woorden die namens God worden uitgesproken in de gemeente getoetst behoren te worden. Dat geldt dus net zo goed voor de preken die u zondags in onze dienst hoort. Toetsing is niet alleen een taak van de kerkenraad, maar van ieder gemeentelid. Het is onjuist als er vanuit wordt gegaan dat de voorganger het allemaal wel zal weten. Een voorganger is feilbaar en omdat de Geest aan iedere gelovige gegeven is, moet een voorganger open staan voor eventuele correctie van z'n broeders en zusters.

Ik zeg hier bewust ook zusters. Want als we het vervolg lezen kun je de indruk krijgen dat Paulus hier alle zusters een zwijgverbod oplegt.

Paulus heeft het over een concrete situatie waarin ook het spreken van vrouwen aan banden wordt gelegd. Als het Paulus' bedoeling is dat vrouwen volledig zouden zwijgen in de gemeentelijke samenkomst, dan had hij hoofdstuk 11 niet hoeven schrijven. Want daar wordt beschreven hoe vrouwen mogen bidden en profeteren. In de Korintische cultuur zou bidden en profeteren zonder hoofdbedekking ongepast zijn. In hoofdstuk 11 is niet die hoofdbedekking het onderwerp dat behandeld wordt, maar de aanstootgevende manier waarop vrouwen bidden en profeteren. En wat toen aanstootgevend was qua kledingstijl hoeft dat in onze tijd niet meer te zijn. Paulus is er naar mijn overtuiging dan ook niet op uit om alle vrouwen van alle tijden het zwijgen op te leggen in de gemeente.

In 14:29 staat dat de profetieën worden beoordeeld door de gemeente. Naar alle waarschijnlijkheid was het toetsen en discussiëren door vrouwen in zowel het jodendom als in de hellenistische cultuur zeer ongebruikelijk en deden alleen mannen hier aan mee. Nu is het niet

uitgesloten dat er in Korinthe vrouwen waren die zich tijdens het beoordelen van de profetieën profileerden en zich boven hun mannen verhieven. Het zou kunnen zijn dat er zelfs vrouwen waren die in discussie gingen met hun eigen echtgenoot, of die de door hun echtgenoot uitgesproken profetieën ter discussie stelden. En dat moet naar Paulus' mening aan banden gelegd worden. Het is nooit Paulus' bedoeling dat bestaande structuren overhoop gehaald worden. Hij stimuleert eerder om in de positie waarin je verkeert als christen te leven. Een slaaf moet een goede slaaf zijn, een heer een goede heer, een vrouw een goede vrouw en een echtgenoot een goede echtgenoot.

In de Korintische cultuur hebben mannen en vrouwen ieder hun eigen positie. En daarom is het in dit geval beter dat de vrouwen thuis haar mannen om opheldering vragen.

Of Paulus het daarom ook noodzakelijk vindt dat in een cultuur zoals de onze, waarin mannen en vrouwen volledig gelijkwaardig zijn, een vrouw zwijgt in de samenkomsten van de gemeente is een heet hangijzer in de christelijke discussies.

Vast staat in ieder geval dat Paulus wil voorkomen dat iemand misbruik maakt van zijn of haar christelijke vrijheid. In dit geval de Korintische vrouwen. Christelijke vrijheid is een thema dat telkens weer terugkeert in deze brief. In hoofdstuk 5 misbruikten gelovigen hun vrijheid en gingen zich seksueel te buiten. In hoofdstuk 8 waren er gemeenteleden die hun vrijheid misbruikten door offervlees te eten of zelfs deel te nemen aan de offermaaltijden van de afgoden. In hoofdstuk 11 misbruikten vrouwen hun vrijheid door hun echtgenoten te schande te maken door met onbedekte hoofden of kort haar te bidden en te profeteren tijdens de samenkomst en in hoofdstuk 14 gebeurt hetzelfde door vrouwen die hun echtgenoten openlijk bekritisieren. Volgens Paulus is het van belang dat het optreden van gemeenteleden (man en vrouw) gebeurt vanuit een liefdevolle en dienstbare houding aan elkaar. En waar deze houding aanwezig is, is er grote vrijheid voor vrouwen in de gemeente van Christus. Als het samenzijn niet wanordelijk maar in vrede gebeurt krijgt de Geest de ruimte om tot de gemeente te spreken, zodat de gemeente tot eer van God opgebouwd wordt.

AMEN